

ב"ה, גליון כד אלול תשל"ט
וועד העולמי ללימוד תורה לשמה
ובזכות זה נזכה להגאולה שלימה בקרוב בב"א
מערת אליהו, חיפה, ארץ ישראל

ספר אמרי שפר חלק ג'

הנה היה סגולה מיוחדת ונבדל שביעי
מכל הנזכרים והיה מפני דעתו התורה
שלמדה לשמה.

וסוד מלת לשמה שזכרה רבותינו בכל
מקום תמיד הוא שם המפורש שבה
ועד שהוא במספרו עשרי"ם ושש"ה
וסודו כת"ר תור"ה. ועוד שני
שהמצוות כולן הם תרי"ג
והן רמ"ח שס"ה

... לא נסתפק שום חכם מחכמי ישראל הקדמונים ז"ל וכל שכן שלא נסתפק שום נביא שהנביא אין מדרך השם להחכימו לשעתו כלומר שהיה היום עם הארץ גמור ובלילה נבאו השם והשלימו והחכימו ושב חכם גדול. אבל מדרך השם להשלים החכם הגדול המתעסק בחכמת הנבואה והולך בה ימים

ומבקשה וקבל ידיעת השם בקבלה והשתדל להוציא מה שקבל מן הכח אל הפועל. כי מדרכי השם ומרחמיו הרבים וחנינתו את האדם שבראו בצלמו כדמותו להשפיע עליו משפע טובו והוסיף לו חכמה תמיד עת אחר עת עם השתדלות בה. ומפני שהגדולה שבידיעות היא ידיעת השם והוא משתדל בה ונושא ונותן בה בינו לבינו מצליח באמת. והאומרים שיתכן שיהיה לו מונע מהשם האלהים שכך היא המידה. אבל יש לה סוד ואם גלינוהו היה קשה מאד בעיני כל חכם. ואם לא נגלהו יחשוב השומע שלא ידענוהו ולא נגלה לנו. ואנו יודעים שאנו יודעים אותו וכבר נגלה לנו. ואם כן נעשה לישוב שתי הדעות נגלהו ברמז ויהיה נגלה למבינו ונעלם מזולתו. שכן דרך בעלי הסודות ונמשכים בזה אחר מידות השם יתב' שכן עשה בכל המציאות וכך דרכי התורה כולה. והרמז הוא זה. דע כי מידות השם יתברך עם כל בריותיו הם נחלקות לשלשה חלקים ראשונים והן לפי היות העולם נחלק לשלשת חלקי נמצאים. ויש שקראם שלשת עולמות והם העולם העליון והוא עולם הצורות הנפרדות ונקרא עולם השכל בכלל מפני שאין בו שיתוף עם שום חמר שבעולם. והעולם האמצעי הוא עולם הגלגלים הכדוריים והוא עולם מורכב מחומרים וצורות כדוריות והוא בעל חיים מדבר כלומר עולם חי משכיל משיג ויודע. וצורותיו קיימות בחומריותם בלי שנוי חוץ משנוי התנועות שכל תנועה שנוי ויציאה מן הכח אל הפעל אך השנויים מקריים כי אין שם שנוי עצמים בשום פנים. גם לא שנוי מקומות כללים כי אם פרטיים לפי חיוב חלקי התנועות בנקודות החילוף ובנטיות. ועולם התחתון הוא עולם השפל הזה שהוא עולמנו והוא עולם ההניה וההפסד שהצורות רבות והם מתחלפות על חומר אחר תמיד וכל זה כבר התבאר במופתים רבים ובספרים רבים ואין בו ספק בשום צד:

וכאשר היה זה החילוק כך בשלשת העולמות חייבה חכמת השם ית' ברצונו לברוא בני אדם ושיהיה כל אחד מהם מורכב משלשת העולמות האלה שזכרנו. והיה האדם הזה בעל גוף מן העולם הזה. ובעל נפש מן העולם האמצעי. ובעל שכל מן העולם העליון. והתחייב על זאת ההרכבה להיותו בדמות האלוה בעצמו מצד שאין עליו מכריח זולת עצמו בענייניו והנה הוא הכל לעצמו. ומפני ששלשת העולמות נקשרים זה בזה נקשרו ג"כ שלשת עולמיו של האדם זה בזה. ומי שסדר סדרי שלשת העולמות במידותיו סדר ג"כ שלשת סדרי עולמיו של האדם במידותיו. וכמו שחייב העולמות להיותם נמשכים בכל ענייניהם להדמות אל מידותיו במידותיהם כן חייב האדם להיותו נמשך בכל ענייניו להדמות במידותיו אל מידות השם יתב'. עד שחייב

השם יתב' להיות אישים מתחלקים חלקים שלמים מאד במין האדם. והם שכל מחשבותיהם בשם תמיד. ואלה האנשים הם תמיד בעולם השכלים הולכים ובאים והם הנביאים. והיה עוד במין האדם אישים מתגלגלים בנפשותם לפי מחשבותם בחכמות מתחלפות אך אינם נפרדים מגלגלי החכמה לעלות בגלגלי הנבואה והיו על זה נקראים חכמים ולא נביאים. והיה עוד במין הזה אישים מחגלגלים בגופותם ובצרכיהם לפי מחשבותם ולא השגיו בעניין נפשי ולא נפרדו מגלגלי הגופים כולם. הנה אלה נקראו סכלים שדעתם הנטועה בלבם לא עשתה פרי ולא יתכן לאלה ולדומים להם שחטאו ברצונם בנפשותם לומר להם מכללי העולם האמצעי וכל שכן שאינם מן העולם העליון ואלה נקראים באמת הווים ונפסדים:

וכאשר חילק השם טובו לשלשת העולמות חילק חלק השכל להיותו אתו תמיד וחילק חלק הנפש להיות אתו לעתים. וחילק חלק הגוף לבלתי היותו אתו לעולם. והיה עם זה חלק השכל הפך מחלק הגוף וחלק הנפש מכריע בינתיים, וכן בעולמות. וכאשר היו העולמות כן ובני אדם לפי מהות כל איש מאישי המין בעולמות משולש חייבה תולדתו להיות תחילה כולו גוף. ואחר כך בעל גוף ונפש. ואחר כך מגביר הנפש על הגוף. ואחר כך בעל גוף ובעל נפש ובעל שכל. ואחר כך מגביר השכל על הנפש וכל שכן על הגוף. ואחר כך מפריד השכל והנפש מן הגוף בכח האלהות שבו כמו שזכרתי. והכח ההוא הנקרא באדם כח אלהי הוא הכח המביאו לידי נבואה. והוא אם לא מת בתוך לבו עם היותו בעצמו בלתי מקבל מוות הנה יתחייב שיניעהו עד שיקבל הנבואה מפיו ואז יקראו שניהם חיים. ומפני שיש מי שלא החיהו בלבו לגמרי אבל ביקש להמיתו והמידה האלוהית מצד הנהגת העולם הגדול לא השפיעה על המידה האלוהית מצד העולם הקטן או מצד העולם האמצעי לפי סדר מערכותיו יתחייב שלא יתנבא המבקש הנבואה הפרטית מהמידה האלוהית הכללית. ואם הגיע המתנבא אל זאת הידיעה ואל המניעה ישמח במידות השם ויקבל עליו דינו האמיתי ושכרו אתו ופעולתו לפניו. ואם לא נגלה לו זה הסוד המופלא ידאג כברוך בן נריה על בקשו הנבואה כשלא ישיגנה כאומרו יגעתו באנחתי ומנוחה לא מצאתי. שעל שלא נגלה לו זה הסוד נאמר לו ואתה אל תבקש גדולות אל תבקש. והיודע איך מגיע השפע לעולם השכל ולעולם הנפש ולעולם האדם שהוא בעל הגוף והנפש והשכל יבין זה הרמז שרמזתי עד תכליתו. אבל לא זולתו בשום פנים בעולם. הנה כבר הרמז כרצונינו ש"ל (שבח לאל):

ומפני שאמרתי להודיע לכל חכם דעת כל הנביאים כולם הראשונים והאחרונים בעניין הנבואה ושדעת אחת שווה כוללת כל הדעות הנבואיות. אומר בזה החלק השלישי שכל נביא שהתנבא מתנבא או יתנבא הוא מכוון בבריאתו כוונה מיוחדת מוספת על הכוונה הכללית שבה נבראו שאר אישי מין האדם. וכן כל חכם שהתחכם או מתחכם או יתחכם הוא מכוון בבריאתו כוונה מיוחדת מוספת על הכוונה הכללית. אך היא כוונה למטה מכוונת בריאת הנביאים ולמעלה מהכוונה הכללית המסדרת הכל. גם שאר אישי מין האדם יש בבריאתם כוונה אחת נבדלת מהכוונה הכללית הגבוהה הכוללת שאר אישי מיני בעלי חיים. גם היא נבדלת מהכוונה שבה נבראו הצמחים. גם היא נבדלת מהכוונה שבה נבראו המקורים גם היא נבדלת מהכוונה שבה נבראו היסודות הארבעה. גם היא נבדלת מהכוונה שבה נברא החומר הראשון:

וכל אלו הכוונות הנזכרות בזה העניין בכל מקום הן כוונות אלהיות רצוניות שכליות תוריות. כלומר מסודרים בסדרים תוריים לא מחייבות מאתו יתברך הכרחיות עלוליות כדעת הפילוסופים ולא נבדלות זו מזו בהבדל הדברים שמתחלפים במספר אבל כולן בעלי צורה אחת נכללת תחת העצם האלהי שהוא סיבה לכל ואין לן סיבה זולתו:

והכוונה הזאת הכללית שמה התוריי ראשית כל הכוונות ולפיכך אמרה התורה, "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ". העליונים כולן והתחתונים כולן. ומפני זאת הכוונה הכללית אמרה התורה, "ראשית בכורי אדמתך תביא". ואמרה, "ראשית עריסתיכם חלה תרימו תרומה". כי חלה לשון תחילה וכן ראשית כמו תחילת עניין ואמרה, "וראשית גז צאנך תתן לו". ומעניין זה בעצמו, "קדש לי כל בכור פטר כל רחם". וכן עניין, "עשר תעשר". וכל המעשרות. הכוונה התוריית בכולן להודיענו שהוא ית' עילת כל העילות מכל צד ומכל פינה. ובראשיות הראשונות ציוונו לתתם לו כי הם חלקו הראש, חלקו הראש גם כן לפי ראשית האחרים כולם. ומפני שהעשירי ראש העשרות גם כן אמר לנו השם שגם הוא חלקו וזה מפני שלא יחשוב חושב שהשגחתו כלתה מנבראיו. אבל ידע כי הראשונים לו הם וגם האחרונים לו הם:

והסוד הוא שהראשונים אחרונים הם גם האחרונים ראשונים הם. והכל שלו ית' ועל כן הוא אומר תמיד לי הוא כי לי כל הארץ הכל חלקי ואני חלקתי בכל החלקים כולם מראש ועד סוף. ושם תרומה פירשו שהוא לפי סודו תרי ממאה ויבא זה אחוז אחד מן החמישים כמכם. והנה החמישים חמשה הם

כלומר חמשה עשרות. והשיעורים משוערים אחד מששים. גם ששים ששה הם כלומר ששה עשרות. והנה היו שרי הצבא שרי אלפים שרי מאות שרי חמישים ושרי עשרות. והנה שר האלף שר הצבא הגדול בעל הכוונה הכללית. ושר המאה שר הצבא הקטן ממנו פעל הכוונה השנית. ושר החמישים בעל הכוונה השלישית. ושר העשרה בעל הכוונה הרביעית. נמצאו אלה שרים מיוחדים. והיה משה אחד מהם והוא שר ששים רבוא שהם שש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף. ועל כן נפלו בחלק השם אותיות אהו"י לכלול כל הכוונות בם הראשונות והאחרונות. רמז להן אחדים ועשרות ומאות ואלפים ורבבות ובחללה אחרונות וראשונות והאמצעיות חמישיות וששיות פנים ואחור. להודיע שהשם ית' סיבה לכל למה שהם ראשונים לכלל או לפרט ולמה שהם אמצעיים לכלל או לפרט ולמה שהם אחרונים לכלל או לפרט, שהכל בו:

ואמנם האלף גופים של אנשי הצבא הם מאה עשרות שהם בעצמם עשרה מאות. ואם כן יש להם לכולם שר גבוה עליהם ולכל מאה מהם שר למטה ממנו. הרי עשרה שרים אחד גבוה ותשעה תחתיו. ולכל חמישים מהם שר למטה משל מאה הרי עשרים שרים שר אחד ותשעה עשר תחתיו. ולכל עשרה מהם שר למטה משל חמישים. הרי מאה שרים שר אחד ותשעים ותשעה תחתיו. ולכל אלף שר צבאו"ת אחד והוא הנקרא בשם מטטרו"ן שר הפני"ם. וכל השרים הנזכרים הם תחתיו. ושר החמישים אלף שמו סנדלפו"ן שר האחורי"ם. וסוד זה שכב"ת זר"ע. וסוד זה תשמיש. והמכיר סתרי הנהגת אלה השרים את העולמים כולם על פי הנהגת המידות האלוהיות הוא לבדו ישיג ענייני הכוונות הנזכרות האלוהיות והוא לבדו שאיפשר שיתנבא אחר ההכנה. ואל תאמר אם הכל בכוונה למה תפיל בו אפשרות כי זה לא תבינהו באלף תירוצים עד שתדע כוונתנו במלת כוונה אלהית ובהיותה ראשית וראשית לראשית עד הסוף. ואחרית ואחרית לאחרית עד הסוף. ודע כי אחר שתדע זה מיד תדע מזה סוד השם המפורש. ותדע שהוא חקוק וחתום בלב כל איש מאישי המין האנושי על פי הגורל שנפל עליו בשלשה רגעים. רגע השימוש בתשמיש המטה ששמה פוריא. ורגע היצירה בקבל החמר צורת זכר למ' יום או צורת נקבה לפ' יום. בסוד שם פורים שהם ימי משתה ושמחה נתחדשו על ידי זכר ונקבה שהם מרדכי ואסתר. והיה המן מפיל הפור הוא הגורל. על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור המפורש ליודעיו. ונמצא המן על המטה אשר אסתר עליה. ונהפך הפור

ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם בהתהפכות להט החרב המתהפכת ושני הכרובים עדים נאמנים. והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה: ורגע הלידה הוא הרגע השלישי המכריע בין שני הרגעים הנזכרים. וסוד רג"ע ארב"ע והוא מרג"ל רמז לגמר ביאה. ודע כי סוד פו"ר הוא מומ"ר או מורם כולל חיבור הטמ"א והטהו"ר יחדיו. והנה סוד השם כולו מפור"ש שהוא המחבר ההויה והגוף טמא ומטמא והתחברה אליו הנפש שהיא טהורה ומטהרת. וכשתבין זה הסוד תבין סוד העגל וסוד אפר פרה ולמה מטהרת את הטמאים ומטמא את הטהורים. ותבין סוד כל טמאה וטהרה ומהו ענין סוד, "ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם". שפירשו בו פלג שם בתי' מלמד שפלג להם ומסר להם שמות של טמאה:

והוא סוד כוחות כל כישוף וכל חרטום ואשף וכשדאי. אבל על יצחק נאמר ויתן אברהם את כל אשר לא ליצחק. כלומר כמו שהוא אין לו כי אם שם המפורש והוא שם בין ארבע אותיות ויובן משם א"ל שד"י שם פריה ורביה כן יצחק מסר לו זה השם המיוחד. וסוד כל ש"ר פר"ו ורב"ו והוא סוד שם בש"ר וד"ם ודעהו, משם בן ע"ב שהוא שם בן בנ"ך. והוא סוד השלו"ש והיחוד כמו אה"ד אה"ד אה"ד רמז ט"ל שעתיד הקב"ה להחיות את המתים בידיעת שמו והוא סוד גאל"ה ג' פעמים אל"ה שהם חצי השם של רי"ו כי הוא שלם. ו' פעמים אל"ה ודעם והבינם בסוד שלשים אשר הוא משמש ושמו פר"ת. וכל שלשים שלשה הם. הנה כבר השלמנו ג' חלקים:

ונתחיל בידיעת השם:

ידיעה כללית זאת הידיעה הכללית היא כוללת כל הדעות הקודמות וכל הדומות להם ועדיה הגיעה הכוונה האלוהית בבריאת האדם השפל הזה ועליה נאמר, "ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". והידיעה הזאת היא ידיעת האדם את קונו על פי ידיעת השם המפורש אשר כל השמות תלויים עליו והוא ראשית כל הבריות. ועליו נחקקה רוח הקודש והוא נשמה כוללת כל הנשמות. בסוד "כל הנשמה תהלל יה הללויה". ועל כן אמר הנשמה בה הידיעה ולא אמר כל הנשמה:

ודע כי הנשימות חמש וסימנה ה'. וכבר נאמר בהבראם בהא בראם. גם מלת ה' כוללת השם כולו בחשבון המרובע והוא החשבון הנקרא שטח, אשר ארכו ורחבו שווים בו. ודע כי חכמי המספר אמרו שחכמת המספר היא יסוד כל

החכמות. והיא חכמה מושכלת מהרה ומופתיה קיימים. והנה חכמי התלמוד גילו לנו שבזו החכמה החל הקב"ה עולמו ובה חתמו:

ודע כי מלת חשבון נגזרה משם מחשבה והיא הצורה הראשונה הנשפעת מהנשמה המשכלת וכשהמחשבה זכה מחשבותיה זכות וטהורות ונקיות מכל מבוכה. גם נוכל לומר כי כשהמחשבה זכה הנפש זכה מפני שנכיר הנפש מן המחשבה והמחשבה מן הנפש. וכבר התבאר במופת שמידות הנפש נמשכות אחר מזג הגוף ואם מזג הגוף בתחילת ההווה הוא מזג זך ונקי ובר מלכלוך העירוב העב והגס אשר הוא זרע האדם שממנו נתהווה יתחייב להיותו בעל נפש זכה:

ומפני היות שרש הנפש הצומחת נשרש בעפר ובמים שהם שני היסודות התחתונים והם עיקר כל מזון העפר שרש למאכל והמים שרש למשתה והעפר קר ויבש בטבעו והמים קרים ולחים בטבעם הוצרך על זה להתחבר אליהם דבר חם קל עולה ומעלה הבלי המזון שטבעו לרדת עד המח והיה הדבר ההוא דם שטבעו כטבע הרוח חם ולח. ונולדה ממנו כל נשימה להכניס ולהוציא האויר המשתנה והמתחלף מהרה ותנועתו יותר מהרה מתנועת המים כמו שאנו רואים זה בנצוץ השמש בהכנסו בבית דרך החור או החלון. כי אז מתגלה מציאות האויר לחוש העין. גם אנו מכירים בו דמות הקשת כשנשליך עליו מים זכים מעט מעט יחד דרך הזיה עם הפה או עם זולתו:

ודע כי עוד משלמות החכמה הטבעית יש צורך לשתף כח האש שהוא יסוד רביעי עם שלשת היסודות במזג הזרע מפני שיהיה חם ויבש עולה ממהר התנועה. והוא הקפיא הזרע בחומו ומיבשו עד שבקפואו ישוב חזק כמו הצור. ואז יתהווה ממנו העצם שהמח בתוכו. והמח ההוא הוא חוט השדרה אשר הוא יסוד כל הגוף לפי מציאות ארכו. והוא פרי הזרע שממנו נתהווה והוא שרש לכל זרע שממנו יתהווה. ועל כן נקרא בשם יצחק ונכלל מן י' עד ק'. והוא צ"ח בתוך והפכו ח"ץ. מפני שצריך היורה שיורה כחץ בתנועות מהירות. והמהירות מולדת חמימות ולפיכך נתהווה יסוד האש מן הגלגל הממהר התנועה סביב מקומו:

והנה מן עשרה ועד מאה עשר ספירות שניות והנה אברהם שרש ליצחק ויצחק פריו והוא פרי ושרש פרי לאברהם אביו ושרש ליעקב בנו. וכאשר אמרה תורה שאברהם הוא ראשית בעלי ברית מילה גילתה לנו שממנו ראוי להתחיל למנות יחס האבות שהוא יחס משולש דומה בכל חלקיו. ולפיכך אנו אומרים בקבלה אברהם אבינו ויצחק אבינו ויעקב אבינו. ואין אנו אומרים

אדם אבינו ולא נח אבינו עם היותם שרשים בתולדות. ולא ראובן ולא שמעון אבותינו עם היותם שרשים ופירות כי השרש שהוא שממנו ההתחלה לעניין מיוחד לו:

והנה אברהם אבינו ההתחלה לכל בעל ברית נמול במצוות השם ולפי שיש בסוד ברית מילה עיקר אחד ראשון לידיעת הוראת השם המפורש אמר הכתוב, "סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם". ויתגלה זה הסוד ממלות עשר ספירות בלימה:

ומהנה אצטרך להודיעך מה שאפשר לי לגלותו משם המפורש המיוחד וממה שנמשך אחריו להשלים בידיעתו אמיתת מהוות שכלך המקיים נפשך לנצח נצחים בחדר הפנימי העליון הנקרא צרור החיים לנפש המשכלת. ואומר, שהשם המפורש הוא נפש ישראל וישראל נפש שבעים אומות והנה הוא נשמה לנשמות. והאומות נפש לכל חי בלתי מדבר והחי נפש לצומח. והצומח נפש לכל מתכת ואין למתכת נפש כי אם מזג ועירוב ארבע יסודות. וכל אלה ימצאו בגוף האדם אחד פרטי שלם בשכלו. והשם הוא נפש לכל נפש. והנה נודע שהגוף חתום בו והוא מניע הנפש לחשוב כל מה שהיא חושבת באמצעות י"ח אותיות נגלות וד' נעלמות ובאמצעות מספר עשר ספירות. ויש לכל מספר מן אחד עד אלף סגולה שבה יבדל מזולתו. וכן יש סגולות לכל ספירה וספירה בעצמותה להבדיל מזולתה. וכן לאותיות ולניקודם ולטעמים ודומיהם. ולא היו ספרים מספיקים לכתוב אלו הסגולות והבדלתם. אבל תכלית כוונת זה החיבור להודיע כי ידיעת השם וסגולותיו וכוחותיו ופעולותיו והבדלו מזולתו מכל בעל שם:

ואמנם יבין דעתי זאת הכללית מי שקדמה לו הידיעה במקרא ובתלמוד ובדקדוקם והתפלסוף וקבל אחר שהתפלסוף חכמת הקבלה בספירות ובאותיות, וזולתו לא יבין דעתי עד תכליתה בשום צד שבעולם. ואין ספק כי חכמי ספר היצירה נקראים מקובלים ונחלקים לכתות רבות לפי מה שהתבאר מספרי מפרשיו. ואיני רוצה להודיע פה חלוקתם כי דעתי יכירוה השלמים שהיא כוללת כל דעות הכתות והיא דעת שווה עם דעות החכמים והנביאים ואין בהם אפילו אחד מקשה עליה זה על זה וכשיתעורר המקובל משנתו ישיגנה ולא זולתו כפי מה שאמרתי כי הסיבה גורמת שידענה ולא חעלם ממנו. גם גורמת שתיטב בעיניו בהכרח בשמעו אמיתת הראיות והטעמים הנכונים עליה ועל דבריה:

ודע שכבר חברתי אני ספרים רבים בזאת הידיעה שהיא ידיעת השם באמת. יש לי היום אחת ועשרים שנה והיא משנת א"ל ועד שנת נ"א וסימנך אל נא

רפא נא לה. ובתוך זה הזמן משנת ל"ט ועד היום שנת נ"א עוד חברתי בזאת הידיעה בעצמה ספרי נבואה שהם פסוקים מעידים על ידיעת השם זו. ואין תכלית כוונתי בכל חיבורי כי אם למען ספר שמו בכל הארץ ומצד הידיעה השכלית. וחברתי על זה גם ספרים רבים בצורת ספרי חכמה ומהם ארבעה מעולים מגלים רוב זו הידיעה. הא' מהם הוא ספר אור השכל והב' ספר גן נעול והג' ספר החשק והד' פרדס הספר והאחרים רבים כמותם. ואין ספק שצריך המקובל הרוצה להשיג זו הידיעה לעיין בהם ומהם יתחכם מה. ואני סומך בקצרי זה החיבור על מה שהארכתי באותם החיבורים שקדמו לזה. ואמנם המחברים שקדמוני לחבר בזה דבר, כבר הודעתך שכווננו להעלים זו הידיעה בכל כחם ועל כן לא שמוה עיקר נגלה בחיבוריהם, אך כמי שמביא דבר אגב גררא. אבל אני שמתיה עיקר ושרש מעת חברי דבר בה בכל מה שחברתי כמו שאמרתי לך במאמר א' מחיבורי זה:

ומכאן אני מחל לדבר בידיעת השם כפי יכלת שכלי וכפי כח דעתי, לפי המקובל לנביאים ולחכמים ז"ל ולי היום. ואומר, כי השם המפורש הנקרא האל הגדול הגבור והנורא והוא שם מיוחד לו קדוש ומקודש בכל שמותיו יתברך. והוא סגולה להם והוא אצל כל שם משמותיו הקדושים כמלך עם משרתיו ואצל שאר שמות העצמים זולת עצמו יתברך כנפש המלך עצמו בעצמו עם עצמו וצל שאר שמות העצמים התארים הנקראים מקרים כשכלו של המלך עם נפשו. והנה השכל והנפש והגוף של המלך שלשה עצמים במשלנו נבדלים באמיתת מהותם ובעצמותם ושכינתם יחד. אלא שהגוף שוכן בהיכלו שהוא היכל המלך וחדרו המיוחד לו לשכינתו מכל בתי מדינתו. והוא מקום מיוחד מן המיוחד ששם כסאו שאינו כולל כל ההיכל אבל הוא מעולה מכל מקומות היכלו לעניין ישיבתו עליו וכסאו אינו מכלל עצמי ההיכל כי ההיכל הוא בית שיש לו ארבע רוחות וגג וקרקע:

והנה ו' צדדים הנקראים מן שש קצוות מעלה ומטה שהם רום ותחתיהם הגג והקרקע כפי מנהג המלכים וכדרך בתי בני אדם הבנויים לפי הרוב מאבנים ליסודות ומטיט וסיד וכן לקירות הבית ועצים שהם קורות ולוחות לגג ורעפים עליו וידוע כי הגג שהוא מכסה לבית ארבע זוויות העליונות שהם סוף ארבע צלעות אחרונות של הבית שהם הזוויות שבהם הקוים שבהם נשלם שטח הגג. הגג אין תכליתו להגן על בני הבית מרוח אבל להגן עליהם מגשם ומטר ושלג וברד ואבני אלגביש ודומיהם. שהם עניינים יורדים ממעלה למטה ומתהווים בקצת ימות השנה אבל ארבע רוחות הקירות שהם רוח מזרחית ורוח דרומית ורוח מערבית ורוח צפונית. שהם נקראים פנים וימין אחר

ושמאל, לבניין הבית הוכנו לשמירה מרוחות רעות וקשות הנמשכות בקצת ימות השנה גם כן. וכל זה טבעי גם יש שם שמירה מחיות רעות ומאנשים רעים גנבים ולסטים. אבל קרקע הבית אינו מפני שמירה מאלה העניינים אבל הוא לבדו המקום שבעל הבית דורך עליו ומתנועע בו ומתקן בו צרכיו כולם ועל הקרקע יאמר בפרט שהוא שוכן בו אבל על החמש קצוות לא יאמר בהם שהוא שוכן בהם כי אם בכלל שאנו אומרים פלוני שוכן בבית הפלוני. ואע"פ שאינו שוכן כי אם בחלק ממנו וזה לא יקשה בעיניך שהרי כך אנו אומרים על כל אחד ואחד מכחותיו הפרטיות שהרי האדם אינו רואה כי אם בחלק מיוחד לראות מכלל גופו והוא העין ואנו מייחסים הראות לכללו ונאמר ואברהם רואה. ויהיה שם אברהם שם העצם לאדם אחד בכלל עצמו כי אין לו חלק מיוחד שיקרא אברהם שם העצם. ואם כן הוא שם כללי כולל כל כללי חלקיו של זה האיש הפרטי בעצמו. ויהיה שם רואה על כלל עינו שהוא שם מיוחד לאבר הראות בכללו. ועוד תדע שעם כל זה עדיין אין שום דרך שיראה האיש הזה כי אם בחלק אחד מחלקי העין והוא החלק האמצעי הפנימי הנסבב משאר חלקיו והוא הזך הנקרא בת עין או בבת עין. ומזה תבין סוד בת קול הנשמע לאוזן גם כן:

וממשלי הבית הנזכר ומעניין היכל הבית ומסוד כסא המלוכה שהמלך יושב עליו לעתים תבין סוד גוף המלך ועניין נפשו וצורך שכלו הנזכרים ותבין שהם שלשה עצמים מתחלפים במהותם ושכינתם יחד. ותדע יחס זה אצל זה וערך זה לזה לפי המשל. כי אין דמיון ביניהם ולא יחס אמיתי ולא ערך צודק. וכן תבין משלשה שמות הקודש שהם מיוחד ומכונה מיוחס המיוחד ראשיתו י'. והמכונה ראשיתו א' וסופי שלשתם הי"ם. והוא שטעון בקיעה לעבור גאולים בתוכו ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. ואשר תוך שלשתם ה"ו ד"נ לה"י:

ודע כי השם הזה הנכבד אמיתתו משולש. כמו שבא בברכה משולשת של ברכת כהנים ובקדושה משולשת, מלך, מלך, ימלוך. הוה, והיה, ויהיה. והם שלשת שמות הקודש מצורפים יחד כזו הצורה, יה, הו, הו, הי, הו, יה. וכן היה והוה ויהיה. וכן, יה, הי, הו, הו, יה, יה. ועוד כן יהיה, והוה והיה. ועניינו, יה, יה, וה, וה, והו, יהוה, יהוה, יהוה. האחד נקרא אלהי אברהם.

וסודו כנגד החכמה שהיא חסד שעשה הקב"ה עם אברהם אבינו שנעשו שתי כליותיו כשתי מעיינות חכמה מן המעין האחד שתה והתחכם. ומן השני שתה והתחסד. והחכמה מושכלת והחסד גופני מורגש:

והשני נקרא אלהי יצחק. וסודו כנגד הבינה שהיא כח הגבורה והיא מידת הפחד שהוא סוד היראה. והנה כח האהבה לאברהם כח הנדיב שהנדיב אוהב ואהוב. ומידת הנדיבות שהיא חסד נאהבת לכל שאין אדם בן דעת שלא ישמח עם הנדיב החסיד כי הכל מקבלים תועלתו וכדי לבחון מידת הגבורה התחייבה העקידה ליצחק אבינו:

והשלישי אלהי יעקב בתוספת ו"ו הקשר להודיע שאין אצל שלשת האבות קצוץ נטיעות. אבל הספירות אצלם בהם. וסודו כנגד הדעת ועל כן התקיימו שכח הדעת שנים עשר תולדות. שאליהם נחלקו כל התולדות שבעולם. וזו היא מידת התפארת. המעידה על שפע הברכה כולה, ושמה אמת. וכל התולדות זכרים. ושם תולדת אחת נקבה נולדה אחר תולדת הזכרים. והיו ו"א תולדות מאם אחת. גם ו' משלש נשים שתיים שתיים. ונניח התולדות שהן חלוקות לפי מחלקותיהן אל דרכים ידועים בקבלה בלבד. ונשוב לומר כי מפני שהשם הוא בן ארבע אותיות ושלש מהם הוא השם מורכב מהם והן יה"ו ומתחלקים בחותם שש קצוות שש פעמים. כמו שכתוב בספר היצירה. ומהם סוד החכמה והתבונה והדעת והגדולה והגבורה והתפארת:

נאמר בקבלה כי שמו של הקב"ה היא ספירה ששית והיא מידת אמת. ועל כן היה מספר יה"ו בכללו בחשבון המרובע עולה כמספר אמת. והוא כ"א פעמים כ"א והוא שם אהי"ה ואם כן ארכו ורחבו יחד עולה תמ"א. והוא סוד כ"א נקודות על כ"א נקודות. והם, א' ב' ג' ד' ה' ו' על א' ב' ג' ד' ה' ו' מורכב בחשבון המרובע:

א ב ג ד ה ו :

א ב ג ד ה ו :

א ב ג ד ה ו :

א ב ג ד ה ו :

א ב ג ד ה ו :

א ב ג ד ה ו :

בצורה זו, ו', יב', יח', כד', ל', לו'. וסימנם, נכו"ן כסא"ך מאז. וכו, כונ"ן למשפ"ט כסא"ו. ומספרם הכללי קכ"ו. והנה, מה שעלה מספר כ"א פעמים כ"א שהוא תמ"א בחשבון המרובע, עלה בחשבון המעוקב אשר ארכו ורחבו ועמקו שוים כ"א פעמים תמ"א וסימנם חתום בג' חלקים. והסוד במספרו תחי"ה בעדות הרחב תחיה בעדות העמוק:

וצריך שתדע ששורש זה המספר הראשון אהי"ה ושרש השני אמ"ת. והנה יחלק לשבעה פעמים אמ"ת והם ג' פעמים ז' והוא סוד חילוק הספירות אל שלוש ואל שבע. כי ג' על ז', כ"א. וכשתחבר ז' עם ז' כלומר י"ד פעמים אמ"ת ויהיה זה יוצא מד' פעמים יה"ו שהם שני חלקי התמונה של החותם וסימנם, למט"ה יהיה המתחייב ממספרם תמו"ת והנשאר מהם תחי"ה. שהוא מספר ז' פעמים אמ"ת והכל מתגלגל מז' אל ז' תמיד. כל הנפרדים מולידיים תחי"ה. וכל הזוגות מולידיים תמו"ת. והוא סוד סכנת הזוגות. והסוד יתגלה ממאמר רז"ל, מאי ליעביד איניש ליחי ולימות. ומאי ליעביד איניש ולימות ולחי. וידוע כי הממית עצמו על תלמוד תורה לשמה הוא החי הנצחי אשר אין לטבע המוות שולטנות על הדבר ההוא השוכן בו המקבל תלמוד התורה והוא הדבר שהבדיל בינו ובין שאר בעלי חיים הבדל ראשון. וגם הבדיל עוד הבדל שני בינו ובין שאר האדם. ועוד הבדיל הבדל שלישי בינו ובין שאר עמי הארץ הכוללים בני אומתו. ועוד הבדיל הבדל רביעי בינו ובין שאר חכמי התורה שלא למדוה לשמה. ועוד הבדיל הבדל חמישי בינו ובין לומדי התורה שלמדוה ופירשוה על דרך חכמת חכמי המחקר. ועוד הבדיל הבדל ששי בינו ובין חכמי הקבלה הראשונה שהם חכמי הספירות הנזכרים למעלה. והנה היה סגולה מיוחדת ונבדל שביעי מכל הנזכרים והיה מפני דעתו התורה שלמדה לשמה. וסוד מלת לשמה שזכרה רבותינו בכל מקום תמיד הוא שם המפורש שבה ועד שהוא במספרו עשרי"ם ושש"ה וסודו כת"ר תור"ה. ועד שני שהמצוות כולן הם תרי"ג והן רמ"ח שס"ה:

יתבאר לך זה ממאמר השם למשה בעת ששלחו אל ישראל להוציאם מגלות ראשון להודיעו שם המפורש שהוא סיבת הגאולה לכל בין לכלל בין לפרט בכל זמן שיודע. והוא כמו שאבאר כי זהו המקום שראוי לבאר בו זה הסוד המופלא כפי מה שאפשר לכתוב ממנו פה בידיעה כללית זו והוא שצריך להעתיקו מפרשת, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה". עם סוד ב"ראשית י"הודה ה"באים ש"מור מ"וצא ו"אעידה. להודיע שאלה הם ש"שה ר"אשי ש"טין שהם ש"ר"ש לכל התורה כולה והם סימנים מוציאים שתי מלות קדושות. ב"י"ה ש"מ"ו ופירושם ב"י"ה י"ה"ו"ה. וסוד הבית רמז לשניהם חצי השם וכולו גם חצי ככולו לפי מבטאו, יו"ד ה"א וסוד י"ה"ו"א, ד", י"ה"ו, א"ד, ראה והבן מהם נפלאות השם והחילוק והחיבור עם התחלפות מערכותיהם וסדריהם ותמורותיהם:

ודע בכלל ראשון כי סוד שמ"ו נחלק אל רכ"ה ואל קכ"א בהיות חצי השם הראשון ארכו ורכבו שווים אשר זו אמיתת צורתו וכן השני בדמות סדרן זה:

יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:
יה יה:

הנה אלה השמות הקדושים יעוררו שכלך עם מה שתשמע מסתרי סדריהם
המופלאים:

והשתכל בסדר חצי השם השני גם כן בהיות ארכו ורכבו שווים בו כצורת
מספרו זה:

וה וה:
וה וה:
וה וה:
וה וה:
וה וה:
וה וה:
וה וה:
וה וה:
וה וה:
וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

וה וה וה וה וה וה וה וה וה וה:

ואחר שציירתי לך אילו הצורות לפי מה שספרתי לך יש לך לדעת ששתי הצורות האלו הקדושות יש בתוכם נפלאות תמים דעים. וצריך לך לדעת אם אתה ממקובלי האמת התוריית אשר היא תכלית כל קבלה נמצאת אחר המורגש ואחר המדומה ואחר המושכל שהוא המעולה מכל נסדר בשלמות ובאמיתות. כי זהו דבר כולל כל הכוונות התוריות כולן והבן זה מאד:

ודע כי זה הדבר המופלא בעצמו ר"ל ידיעת השם על פי השם שנקרא בו הדבר הנקרא ראשון או ראשית או סיבה ראשונה או עילה ראשונה או שכל במדרגות העליונות על כל נמצא מאתו הוא הדבר שכל חכמי העולם מאז ועד עתה לא חילקו בחיוב מציאותו וכולם אמרו שאם העולם קדמון האלוה ית' מחויב המציאות בבחינת עצמו כי אין לו סיבה המציאתו ואין אחריו דבר. וכל מה שיש לו מציאות אחר מציאותו לא נמצא אלא בסיבת מציאותו ית':

ואם כן יהיה העולם מחויב המציאות בבחינת עצמו ואפשר המציאות בבחינת סיבתו. ואם העולם חדש מאתמול או מכמה אלפי שנים שהכל שווה הנה האלוה יתב' הוא אשר המציאו ברצונו או בגזרת חכמתו והכל שווה. והנה הוא ית' מחויב המציאות לפי שתי הדעות בבחינת עצמו. והעולם אפשר המציאות בבחינת עצמו ומחויב המציאות בבחינת רצון קונו יתברך. או אמור בבחינת חכמת קונו כי אין ליכולתו מניעה משום צד לפי כל הדעות של המודים במציאות האלוה יתברך. ולדעת מאמיני התארים העצמיים ימצא כי התואר הוא העצם המתואר בשם:

ור' אברהם בן עזרא ז"ל אמר כי השם הנכבד פעם הוא שם העצם ופעם הוא שם התואר. והרב בעל המורה ז"ל אמר בו בפירוש מה שנגלה ממנו למשה רבינו ע"ה בשלשת השמות שהם בעלי י"ב אותיות שהם אהיה אשר אהיה שהוא ביאור ענין מורה שהוא בלתי שניות באמרו שם שהתואר הוא עצם המתואר. ואמנם הפלא הגדול מאלו שני החכמים הנזכרים ז"ל הוא ששמו לנו זאת הידיעה התוריית כאלו היא תכלית מכוונת לדעת ממנה מה שהשיג אחד מקטני חכמי המחקר שאינם בעלי תורה. אבל הרב ר' משה ב"ר נחמן ז"ל גילה לנו בראש פירושי התורה שפירש כי כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה. והקבלה בזה קיימת וחזקה והוא מה שלא השיג שום חכם מחכמי המחקר וכל שכן זולתו ממי שהשגתו למטה ממנו. ולא יושג זה בשכל האנושי ולפיכך נעלמה זאת הידיעה המקובלת מכל חכם שלא קבלה מפי

נביא או מפי חכם שקבל מנביא ואפילו אחר כמה דורות. ואחר שהגענו אל זה המקום הנכבד העמוק והוא שכווננו להגיע אליו מראש הספר ועד כאן צריך שנגלה זה גלוי גמור ניכר לכל מקובל משכיל שלם ושים לבך להבין דעתי:

דע כי זה השם הנכבד הוא הדבר הקודם במעלה לכל שם מהשמות שהאלוה יתב' נקרא בהם. ואע"פ שקבלנו שהוא שם מורה על מידת רחמים, גם על מידת הדין בקצת מקומות לפי דרכי התורה תכלית הכוונה בו כשלא נגלה לאבות ונגלה למשה רבינו ע"ה להודיע כח זה השם הגדול הגבור והנורא ולהודיע שתכלית קדושתו וכחו הוא בעשרה ולא פחות. והם עשר נפשות ועשרה שכלים מכירים הנפש העשירית של הנפש העשר והם שוכנים תוך עשרה גופים מתנועעים מרצונם ונמשכים אחד דעת מנהיג אחר מדבר ועונים לו. והמתנהגים תשעה גופים והמנהיגם אחד:

וידוע שאות י' שהיא הראשונה של השם מספרה עשר"ה. וידוע שבהתהפכותו ימצא הרש"ע מכתיר את הצדיק, יי לא יעזבנו בידו. וסוד עשר"ה הוא יצ"ר הר"ע והוא המנהיג את העולם השפל. והוא בתחילת הוויתו חומר בלתי בעל צורה. ובקבלו צורה יתהווה ממנו היצור הנקרא אי"ש. והנה י' תוך אש וכל צור"ה א"ש. ואמנם הצור"ה אש"ה ובהיפוך הסוף לראש תשוב ה' הידיעה ראש לאש. והנה י' עם ה' שהוא חצי השם מחובר עם איש ועם אשה בין שתי אשות אש ליו"ד ואש לה"א. והסוד הוא שהשם כשברא אדם הראשון די פרצופין בראו. כלומר בעל שני פרצופין. והם דיו פרצופין שהם שני פנים. והנה יוד הוא דיו והוא החומר והצורה שמהם נברא האדם. והנה י"ה לפי ערך השלם עם החצי בערך שני פנים. כי מלת שני כפל ממלת פנים. כמו שהיה י' כפל מן ה'. ואמנם סוד פני"ם בעצמו גם הוא כפלי"ם. והנה ל' תוך כפיי"ם רמז על, כפים ישאונך פו תגוף באבן רגלך:

והוא למען לימוד ידיעת השם הנכבד שכן בסוף העניין אשגבהו כי ידע שמי. והוא סוד נשיאות כפיים בעשר אצבעות ידיים. שהן ידי כהן שהוא משלש, בסוד השם חצי נ' כה'. והנה נ' כפלים כי כן כהן בעל שתי פנים. שהם שלש(ה) פעמים, פני"ם פני"ם פני"ם. ועל כן באו הפנים בברכת כהנים שהיא ברכה משלשת. וסוד שני פנים נ' פי שנים שהם שני פנים. נפשניים כשפני"ם בכח ל'. ואמרו ז"ל למה נקרא שמם כשפים מפני שהם מכחישים פמליא של מעלה. והיא שאות ל' מעידה עליה. כי הלימוד הוא תכלית יצירת הוולד. וידוע כי הבן הראשון הנולד מן אדם ומן חוה נקרא שמו קי"ן והשני הב"ל. והנה קין נקרא איש:

ועתה, ארמוז לך סוד אמרם, העולם הבא נברא ביו"ד והוא אמצעי לארבע שמות ראשונים ליצירת האנושות. ואלה הם:

א ד ם חוה קין הבל:

ביאור עניין זה הוא שגוף כל אחד ואחד ממנו היום מורכב בהרכבה דומה למציאות הרכבת אלה הארבעה גופים וכל איש ממנו בעל צורה ושמה המיוחד לה אד"ם והוא עיקר ברית האיש הזו הפרטי. והרמז בזה השם הוא שכולל ה' פעמים ט' גם ט' פעמים ה'. והנה ה' אמצעי בין המספר המחובר מן האחדים. מן אחד עד תשעה. והוא מתגלגל ומתהפך פנים ואחור מצד האחדים והעשרות מן אחד תשעה. ומעשרה ועד תשעים. וכפי דרכם ממאה ועד תשע מאות כפי מה שנודע מהמספר המצוייר מהם בעיגול. והנה אדם משולש מן השם ג' פעמים י"ה. ב' מהם יחד ל' וא' לבדו י"ה. והנה אדם דומה לי"ה. והוא כמו ששם י"ה מורכב מן שלם ותצי, כן שם אדם מורכב מן שלם וחצי. השלם ל' והחצי י"ה עד ששב מורכב מן ד' עשרות וחצי. החצי רמז לשברים. והוא סימן לבעלי תשובה שיקובלו בשברם את לבם לפני קונם. והשלם רמז לרצוי בשלמים שהשם חפץ בשלם. והשלם מוסיף תמיד שלמות בהרכיבו מידותיו השלמות וחכמותיו העיוניות והמקובלות. והחסר בשברו את לבו ומוסיף שבר על שבר ישלם בריבוי השברים. והוא סוד כריתת ברית מילה לכרות הערלה שנבראת בטבע עם האדם והוא ריבוי דם ובשר שצריך לחסרם ואז יושלם החסר. והוא רמז כדי לזכור תמיד מאין נברא זה האיש. ושיזכור כי בשר ודם הוא ויכרות כחם וישפילם ויכניעם וישברם בראותו שהם מונעים שלמותו ועם שברונם יושלם:

ועוד סוד אד"ם הוא אי"ק. א' א'ב'ג'ד' י'כ'ל'מ'. והנו אל"ף והוא הראשון והנו אדם הראשון באמת וכוחותיו אלף ומתלמד ומתאלף. והוא שר ואלוף להנהיג כל המציאות הגופני והרוחני שהוא פרי להם. ושב שרש מוליד פירות ושרשים תמיד זה אחר זה בגלגול יבוא זה אחר סוד זה ועל כן נקרא אילן הפוך:

ועוד אד"ם פירושו בו א"פר ד"ם מ"רה. ופירושו בו עוד, שכולל, א"מונה, ד"בור, מ"עשה. אבל סודו ד' פעמים א"ם. כלומר צורה שומרת הרכבת ד' אמהות שהם ד' יסודות. ומפני שהם כולן מתנפשות על ד"ם נקרא א' ד"ם כלומר שראשיתם הוא הרוח. וכן אלף רוח גם דם רוח. הנה ב' רוחות לאדם. כי הדם חם ולח בטבעו כטבע הרוח בעצמו:

ודע כי חומר זה הגוף הראשון שמו חו"ה ועניינו ח' נקודות, ו' פאות, ה' חמרים ד' יסודות וא' גלגליי. ואמנם תולדת אדם וחוה תחילה קי"ן ועמו הב"ל. והסוד נקודה שוכנת תוך קשת הוא שכבת זרע שיש לו ראש וסוף. והנה י' תוך הקוף והנון גם ק' הוא שלם. יוצא מן י' גם נ'. חצי יוצא מן ה' אם כן י' שהוא שלם שוכן תוך שלם וחצי. וסוד הב"ל הוא סוד הלב בעצמו וחיותו מן הבל האויר היוצא והבא. והגדול שאפשר לגלות מסודותיו בכתב הוא כי הב"ל מורכב עם קי"ן והוא הוא. ולפיכך נאמר שהם תאומים. שהוסיפה לידה ולא הוסיפה עיבור מצד אמרו ותוסף ללדת את אחיו את הבל:

ודע זה ממניין עצמו ה' פעמים ב' הרי י'. ה' פעמים ל' הרי ק"ן הנה קי"ן. והעניין כי ה' פעמים ב"ל עולים קי"ן. או אמור ל"ב פעמים ה'. כי הכל שווה. והנה ה' שהוא סוף השם ראש הבל. אבל י' שהוא ראש השם תוך קי"ן והוא סימ"ן ראשון גם הב"ל סימ"ן שני. וזה כולל עץ החיים. וזה כולל עץ הדעת. כי הם שני אחים תאומים. והבל הנה מנחתו מקובלת ויקרא בעל קבלה מפני היותו חלק מחומש משלשים ושתיים. ועל שמו נתנה תורה. כי ה' סימן לחמשה חמשי תורה. גם ב' סימן האות הראשונה שבתורה. אבל ל' סימן סופה. ומאלו הקבלות ומדומיהן תדע שם שת ושם נח ודומיהן כי כל התורה כולה מתגלגלת הרבה על אלה הנתיבות ואין להם תכלית. אבל כוונתנו לגלות סוד השם ליראיו. א' ב' ד' ח' יו' לב'. זו היא דרך ההרכבה וסוד המדע והתולדת ודמות הטבע ותבנית המטבע. ודע כי סוד הרכבה בין למעשה בראשית בין למעשה מרכבה איו לנו דרכים שנכיר דבר בתכלית אמיתתו מזה כי אם על פי האותיות הנחלקות לשלשה ספרים. ספר, ספר, וספור. ספר כולל כל האותיות הנכתבות. וספור כולל כל האותיות הנבטאות. וספר כולל כל האותיות הנחשבות. נמצאת אומר שאלה שלשה ספרים הם מורכבים יחד מצד אחד בהרכבת הגוף עם הנפש ועם השכל. וכמו שהגוף בכללו מורכב מרמ"ח אברים ונקשרו בחבלים שהם העצבים והעורקים והגידיים והורידים ודומיהן שהם נחלקים לעבים ודקים. זה עב מזה וזה דק מזה. ועור ובשר וכח כל אחד ואחד מהם מתחלף מחבירו בדבר ומשתתף עמו בדבר. ויש הבדל רב ומעט בין זה לזה מצד והם דבר אחד מצד. ויש לזה סגולה אחת או רבות ולזה אחרת אחד או רבות. כן האותיות הנכתבות בכללם לגוף זה האדם הכללי שהוא איש פרטי בעצמו הם דומים בקשירתם אל קשרי זה הגוף והם נקשרים בחבלים מחייבים תנועות מהירות ומאחדות. וזה בזה נקשרים בדמות האברים:

והנה הנקוד והטעמים והרכבת התיבות מאותיות עם שאר ההרכבות וסגולת זה על זה ושיתוף זה לזה וכל הדומה להם כולם הם עניינים נקראים בשם גופים מצויירים בעלי צורות מתחלפות והשיגום מקרים מצד חמרם ומצד צורתיהם כמו המקרים הקורים לכל הגופים. וכ"ב אותיות נבטאות דומים לנפש. וכמו שהנפש אינה גוף אבל היא כח בגוף כן הדיבור הנבנה על כ"ב אותיות הוא כח בגוף ואינו גוף. והדיבור שהוא הספור מורכב בכמה עניינים גם כן. ונחלק אל כמה עניינים עוד. והוא לפי הלשונות החלוקות והקרובות והרחוקות בדמיון ההרכבות:

ודע שאם כל הלשונות הסכמיות, לשון הקודש טבעית. ואם לשון הקודש או מכתב אותיותינו הסכמים היה מתחייב שיהיו שם לשון ומכתב טבעיים. כי אי אפשר זולת לשון טבעית שכל הלשונות נולדו ממנה והיא כחומר לכולן ולא זולת מכתב טבעי שכל מכתב יוצא ממנו כדמות אדם הראשון שכל אדם נברא ממנו. וכמו שהגוף מורכב מחומר וצורה כן האותיות מורכבות מחומר וצורה. וכמו שהנפש ג"כ מורכבת מחומר וצורה או מדבר דומה לחומר וצורה כן המבטא בעצמו עצמות אמיתתו ועניינו לפי אותיות הדיבור היוצאות מחמשה מקומות הפה:

וכ"ב אותיות נחשבות דומים לשכל. כי כל האותיות הנחשבות אינם גוף ולא כח בגוף אבל הם כולם מושכלים נודעים לנפש ולא יושגו לגוף כלל. והנה השכל משיג הנפש והנפש משגת הגוף. וכמו שצריך לקשור אלה השלשה כך צריך לקשור אלה השלשה. וכמו שאם יכתוב אדם אותיות בספר עם ידו בעטו ואם לא יקראם הם כמתים ר"ל. שאין להם תנועה על החי שהוא חי. כן הגוף המורכב מאברים אם אין לו תנועה אין חיותו מורגשת לזולתו וכאילו הוא בלתי בעל נפש כמת וכשיתנועע תורגש בו חיותו. וכאשר הנפש מניעה את הגוף כן הניקוד שמבטא מניע את האותיות הנכתבות בין על הספר בין על פה וכמו שהשכל מניע את הנפש עם כל כוחותיה ורוחותיה ומידותיה כן האותיות הנחשבות מניעות כל מבטא. ואם כן הנה מחשבת האות מתדמה למהות השכל ומבטא האות מתדמה למהות הנפש ומכתב הספר מתדמה למהות הגוף. וכמו שלא יהיה האדם, אדם שלם כי אם בהיותו משתלש ומתעצם בשלשה עצמים אלה שהוא הגוף והנפש והשכל. כן לא יהיה שלם עד שישתלש באלה השלשה עצמים המתדמים לפי ענייניהם לאלו הנזכרים. והם המכתב והמבטא והמחשב. וכל אחד מאלה משולש והראשונים גשמות בגשם ומגשים לגשם וגשם מוגשם. והשניים נפשיות ומנפש ומתנפש.

והשלישיים שכל ומשכיל ומושכל:

והנה הגשמות אין לו מציאות בעצמו אבל הוא עניין צריך אל נושא כדמות השחרות או האחדות או החמימות וכיוצא בהם מכל העניינים הצריכים אל נושאים. והגשם נושא הגשמות אשר מקריו הראשונים הם מתגשמים בו באורך בקו וכן הרוחב בשטח וכן העומק בגוף ונקראו על זה צורות כלומר תמונות הגוף או תבניות או דמויות ובכלל הם אכויות או כמויות ויש לגוף חומר בלתי בעל צורה אשר ממנו נתהווה והוא חומר הראשון ונמשך זה בגלגול עם חומר האדם שהוא דם ונשפע מארבע מקורות שסימנם בכל"ם והם משמשים בראשם של המקורות הארבעה וסודם שהם ראשי שמות ארבעה אברים שהם ראשית לכל כחות הגוף. ב' ראש לשם האברים הנקראים ביצים. כ' ראש לשם האבר הנקרא כבד. ל' ראש לשם האבר הנקרא לב. מ"ם ראש לשם האבר הנקרא מח. ואלה אמנם הם בלשונו ככה. ומהם ומזולתם ידענו בקבלה נבואית מפי השם שגלה סודו למשה עבדו כי העולם כולו נברא באותיות ובלשונו. ושאר האותיות והלשונות והאומות כולם הם דמיונות נסדרות כדי להדמות לנו כאשר יפעל הקוף פעולות כפי מה שיראה בפעולות האדם ברצותו להדמות אליו. וכפי מה שיתדמה צל האיש בתוך המראה אל האיש אשר בידו המראה ויעשה מעשים כמוהו ולא יוסיף ולא יגרע אבל הם בלי ממשות וכולו מעשה בבואה. וכן סוד כל כישוף:

והילדים האלה ארבעתם שסימנם בכל"ם נסדרו כסדרן ממטה למעלה. והנה ב' סימן לדבר שבו הדבר כמו בי בה בו. אבל כ' סימן דמות כמוני כמוה כמוהו. גם ל' סימן קניין לי לה לו. אבל מ' סימן חלק ממני ממנה ממנו. והסוד בדבר כדבר לדבר מדבר. ועם המקור ישובו ככה. בדבר כדבר לדבר מדבר. והנה מח מחובר עם ח' אחר מ'. והוא סימן ח' של חכמה. גם לב הוא מחובר עם ב' אחר ל' והוא סימן בינה. גם כבד מחובר עם ב"ד אחר כ' והוא סימן חבור בינה עם דעת. ומפני שהם יחידים נאמר עוד כי יצ"ה נחברו בשם ביצ"ה אחר ב'. והנה סודו בכל"ם י"ה. והוא סוד שם צבאות שפירושו או"ת הו"א בצב"א של"ו ומספרם שרשי"ם והם תכל"ת רמז ד' כנפים והבצים שני כדורים מלאים זרע ושניהם זכר ונקבה והזרע הוא חומר שממנו יתהווה הגשם הפרטי אשר הוא הנושא הגשמות והוא כנקודה שנושאה ארכה כרחבה ועמקה וכל גוף כדורי ארכו ורחבו ועמקו שווים בו יחד:

ויתחייב מזה סוד אלוהי מופלא מודיע עניין תארי השם יתב' מפעולותיו. כי האורך הוא הרוחב והוא העומק וכן הרוחב הוא העומק והוא האורך. וכן העומק הוא האורך והוא הרוחב. ואם בפעולותיו כן אם כן יש לו יתברך שם מיוחד מורה על עצם אחד שהוא ג"כ משולש. והשלוש ההוא הוא יחוד אין ראוי שיקשה זה בעיניך. וזה יתגלה לך מסוד שמותיו יתב' שהם שלשה ושלשתם אחד מורים על עצם אחד מיוחד אהיה אשר אהיה. וכן יהו"ה יהו"ה והבינה והדעת. כי חכמת השם היא בינתו והיא דעתו. ובינתו היא דעתו והיא חכמתו. ודעתו היא חכמתו והיא בינתו. ואין זו זולת זו. והיו השמות מעידים ומודים ומעידים ומורים לנו שכל ענייני השם אינם נוספים על השם. אבל הם עצם השם ואפי' מה שנראים לו תארים או מידות מתחלפות לפי המקבלים אשר יורו על הרכבה או על ריבוי או על שנוי אינם אצלו יתב' כן. אבל אצלנו הם כן לפי קצור חכמתנו ולפי מיעוט בינתנו ולפי חסרון דעתנו. כי לא נשלם שכלנו שלמות ששיג זה העניין האלהי כאשר הוא. אבל אם לפי הפעולות שפעל יתברך נרצה להשיגו נרחיק ממנו מה שיורה על הרכבה כשנמצאנה בכל פעל ופעל מהן הדומים להם במופתים שכליים. ואם לפי השמות נרצה להשיגו נעשה להפך מצד אחד וכזה מצד אחד. כלו' נחייב ולא נשלול מצד, דברה תורה בלשון בני אדם ונשלול מצד שאין שום שם נופל על השם באמת אבל נדע בכל שפעולותיו נעשות עם שמותיו והם חתומות בהם. ומשמותיו נשיג בקלות פעולותיו יותר מכל השגה. ועוד על פי הדבור המשולש בשמותיו תשרה שכינתו עלינו. ולא יתכן זה להיות מצד הדבור בפעולותיו כמו שאפרש לפניכם:

והנה הגשמות נשואה על נושא. וכן הנפש נושאת הנפשיות וכן השכל נושא עצמו כי אין לו נושא זולתו כי אינו בעל חומר ולא בעל צורה אבל כל עצם שכל איננו מתגשם ולא מתנפש אך מאיר העצם הנקרא נפש דברית בלבד באמצעות עניינים רבים. וההרגל והלמוד בשמות אצל הנפש יותר קרוב לקבל באמצעות אור השכל מכל שאר מיני הלמוד. אבל אי אפשר זה אלא אחר תיקון הנפש עם המידות הממוצעות הישרות לבלתי נטות מהם אל קצה מהקצוות הרחוקות כרוחק מספר א' ממספר י' שהוא תכלית הרוחק במספר האחדים. (והמצוע) [והממוצע] הוא בין ה' ו' כי ה' רחוק מן א' בערך רוחק ו' מן י' לבד שזה בריבוי ובהרכבה וזה במיעוט ובהפשט כדמות צורה זו:

א ב ג ד ה:

ו ז ח ט י:

הא לך צורת י' ספירות תוך אהו"י והנה מספר ג"ל ע"ד באמצע. ולהם שתי צורות מתהפכות ועליהן היה האות הראשון של השם המפורש המיוחד יתב' אות קטנה בכמותה גדולה באיכותה והיא סוף כל האחדים כלומר סוף כל המרכבות וראש כל העשרות כלומר ראש כל המרכבות. וזה סוד גדול מתדמה האדם אליו כי האדם הזה הפרטי בקבלו דרכי ידיעת השם ומידותיו שלמות ואחר כן משתדל לפי מה שקבל באיכות הפעל לפעול בעצמו, תתפעל נפשו ותקבל הדבור האלוהי מפני השכל הפועל וישיב לו את נפשו נפש כוללת כל נפש. ויתחייב מזה שיתנהג על פיהו תשע נפשות הגלגלים התשעה אשר הם נפש האדם נפש עשירית להן וגופו גוף עשירי לגלגלים ושכלו שכל עשירי לשכלים הנפרדים התשעה. ולפיכך הודעתך כי אי"ק הוא אדם כמו שפרשתי למעלה:

(המשך אי"ה בגליון הבא)